

พรรณพืชในป่าชุมชนภูประดู่เฉลิมพระเกียรติ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
Plants in Phu Pra Du Community Forest, Khon Buri District,
Nakhon Ratchasima Province

เทียมหทัย ชูพันธ์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

E-mail: thiamhathai@yahoo.com

Received: 24 March 2019 | Revised: 24 June 2019 | Accepted: 22 October 2019

บทคัดย่อ

ป่าชุมชนภูประดู่เฉลิมพระเกียรติ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา เป็นรูปแบบหนึ่งของการอนุรักษ์ป่าในท้องถิ่น มีกิจกรรมหลากหลายเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ ได้แก่ การสำรวจพรรณพืช การจัดค่ายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ป่า การปลูกป่าทดแทน การสร้างฝายชะลอน้ำ และการสร้างแนวกันไฟ ผลจากการสำรวจพรรณพืชด้วยการวางแปลงตัวอย่างขนาด 20×20 เมตร จำนวน 52 แปลง และเดินตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบพรรณพืช จำนวน 69 วงศ์ 205 สกุล 258 ชนิด การประเมินลักษณะของสังคมพืช โดยวิเคราะห์ความหนาแน่น ค่าความถี่ ความเด่น ดัชนีความสำคัญทางนิเวศ และดัชนีความหลากหลายชนิดพันธุ์ ตามสมการ Shannon-Weiner พบว่า ไม้ต้นที่มีค่าดัชนีความสำคัญสูงสุด คือ เต็ง (*Shorea obtusa* Wall. ex Blume) รองลงมาคือ รัง (*Shorea siamensis* Miq.) และแดง (*Xylia xylocarpa* (Roxb.) W. Theob. var. *kerrii* (Craib & Hutch.) I.C. Nielsen) ไม้พื้นล่างที่มีค่าดัชนีความสำคัญสูงสุด คือ เพ็ก (*Vietnamosasa pusilla* (A. Chev. & A. Camus) T.Q. Nguyen) รองลงมา คือ ปลาบดอย (*Cyanotis axillaris* D. Don ex Sweet) และเต็ง ตามลำดับ ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ต้น มีค่าเท่ากับ 2.9191 และไม้พื้นล่าง มีค่าเท่ากับ 2.4537 ค่าความสม่ำเสมอในการกระจายตัว มีค่าเท่ากับ 0.6108 และ 0.4627 ค่าความหลากหลาย มีค่าเท่ากับ 18.5255 และ 11.6309 ตามลำดับ พีชวงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์ Fabaceae รองลงมาคือ วงศ์ Malvaceae และ วงศ์ Rubiaceae ตามลำดับ จัดเป็นพืชหายากของไทย 1 ชนิด พืชหายากของโลก 5 ชนิด พืชที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 3 ชนิด และพืชที่ใกล้ถูกคุกคาม 1 ชนิด

ABSTRACT

Phu Pra Du Community Forest, Khon Buri District, Nakhon Ratchasima Province is a pattern for forest conservation in local community. Several activities were conducted for conservation, i.e., plant survey, forest conservation camp, reforestation, dam construction, fire protection trail. Fifty-two of 20×20 meter sampling plots and natural trails survey were used. The study found 69 families 205 genera and 258 species. Density, frequency, dominance, importance value index, and species diversity index of Shannon-Weiner were analyzed. The tree species showing highest important value index were *Shorea obtusa* Wall. ex Blume, *Shorea siamensis* Miq., and *Xylia xylocarpa* (Roxb.) W. Theob. var. *kerrii* (Craib & Hutch.) I.C. Nielsen. The understory species showing highest important

value index were *Vietnamosasa pusilla* (A. Chev. & A. Camus) T.Q. Nguyen, *Cyanotis axillaris* D. Don ex Sweet, and *Shorea obtusa* Wall. ex Blume, respectively. The species diversity indices of tree and understory were 2.9191 and 2.4537, the evenness values were 0.6108 and 0.4627, and the species diversity values were 18.5255 and 11.6309, respectively. The dominant families were Fabaceae, Malvaceae, and Rubiaceae, respectively. There are 1 species of rare plant in Thailand, 5 species of rare plants (R), 3 species of vulnerable (VU), and 1 species of near threatened (NT).

คำสำคัญ: ความหลากหลาย ชนิดพืช นครราชสีมา การอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้

Keywords: Diversity, Plant species, Nakhon Ratchasima, Conservation, Forest resources

บทนำ

ป่าชุมชนภูประดู่เฉลิมพระเกียรติ เคยได้รับการประกาศเป็นป่าชุมชนในระยะแรกเมื่อปี 2545 ครอบคลุมพื้นที่ 7,606 ไร่ และระยะที่สองเมื่อปี 2553 แต่ด้วยปัญหาจากการลักลอบตัดไม้ การบุกรุกพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม และการเผาป่าเนื่องจากการขาดความรู้และความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนโดยรอบ ทำให้การดำเนินต่อโครงการป่าชุมชนในระยะที่ 3 ป่าชุมชนภูประดู่เฉลิมพระเกียรติ (แปลงที่ 1-3) เมื่อ 18 พฤษภาคม 2559 มีพื้นที่ลดลง เหลือประมาณ 6,180 ไร่ (ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, 2559) อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้าน อาทิเช่น การลดลงของจำนวนและชนิดพรรณพืช สัตว์ เห็ดรา และปริมาณน้ำซับในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญ ระบบนิเวศของป่าเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ความอุดมสมบูรณ์ของพรรณพืชที่เป็นอาหาร เช่น ไม้ บุก ผักหวาน พืชสมุนไพร เช่น ว่านชันหมาง สัตว์หรือแมลง เห็ดต่าง ๆ เริ่มมีแนวโน้มลดจำนวนลงจากคำบอกเล่าของชาวบ้านและผู้นำชุมชน และเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญของปัญหาภัยธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา (วรชยา และคณะ, 2557; นิภาพรณ, 2558) ซึ่งประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้านของบ้านไผ่หมู 4 และหมู 6 เล็งเห็นถึงความสำคัญของการรักษาพื้นที่ป่าชุมชนแห่งนี้ แต่ยังคงขาดการสนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน ประกอบกับพื้นที่ป่ามีขนาดใหญ่และอยู่ไกลจากชุมชน ทำให้ประสบปัญหาในการป้องกัน

จากการสำรวจในเบื้องต้น ป่าชุมชนภูประดู่ มีลักษณะเป็นป่าเต็งรัง พื้นล่างมีไม้เพ็กชั้นปกคลุม มีป่าไม้ผลัดใบเป็นแนวแคบ ๆ อยู่ตามเส้นทางน้ำซับที่ไหลจากบนแนวเขา ซึ่งเรียกว่า ซับปุย พื้นที่ตามแนวป่าชุมชนส่วนใหญ่ติดต่อกับพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย ไร่ข้าวโพด และมีแนว

ป่าด้านหนึ่งเป็นหน้าผาสูงชัน สภาพพื้นที่เป็นดินทราย มีหินและกรวดกระจายทั่วไปในพื้นที่ มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่น่าสนใจ คือ ช่องเขาขาด ซึ่งเป็นจุดชมทิวทัศน์บริเวณหน้าผา ซึ่งหากไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างเข้าใจและมีความรู้ ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นที่สำคัญผืนนี้อาจหายไป ในที่สุด การศึกษาความหลากหลายในพื้นที่เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสร้างความตระหนักต่อการดูแลรักษาป่าชุมชนและการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชนโดยรอบอย่างยั่งยืน นำไปสู่การเรียกคืนพื้นที่ป่าชุมชนที่ถูกบุกรุกเพื่อถือครองให้กลับมาเป็นสมบัติร่วมกันอย่างเข้าใจ ตลอดทั้งเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นกับชุมชนในส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และส่งเสริมกิจกรรมการบูรณาการงานวิจัย การเรียนการสอนและการบริการวิชาการ และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพจากการเรียนรู้ นอกห้องเรียนอีกด้วย

วิธีการดำเนินการวิจัย

วางแปลงตัวอย่าง (Plot sampling) ขนาด 20×20 เมตร จำนวน 52 แปลง ในพื้นที่ 6,180 ไร่ (รูปที่ 1) ของป่าชุมชนภูประดู่ โดยวางแปลงในสภาพนิเวศวิทยาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ตามแนวเส้นทางคมนาคม เส้นทางเดิน จำนวน 12 แปลง ใกล้แหล่งน้ำ จำนวน 6 แปลง ใกล้พื้นที่เกษตรกรรม ใกล้สิ่งปลูกสร้าง จำนวน 6 แปลง เเชิงเขา พื้นที่โล่ง ใกล้หน้าผา จำนวน 10 แปลง พื้นที่ป่าที่ไม่ถูกรบกวน จำนวน 18 แปลง เป็นต้น ตลอดจนการเดินทางสำรวจเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูลของไม้ต้นในแปลงตัวอย่าง เช่น ชื่อพรรณไม้ ขนาดเส้นรอบวงของลำต้นที่ความสูงระดับอก (Diameter at Breast Height; DBH) ความกว้างของทรงพุ่มหรือการปกคลุมเรือนยอด ความสูงของต้น จำนวนต้นและชนิดที่พบในแปลงตัวอย่าง จากนั้นวาง

แปลงย่อยขนาด 5×5 เมตร จำนวน 1 แปลงที่มุมของแปลงใหญ่ เพื่อสำรวจไม้พุ่มและไม้พื้นล่าง เก็บรวบรวมข้อมูลของไม้พุ่มและไม้พื้นล่าง เช่น ชื่อพรรณไม้ วิสัย จำนวนต้นและชนิดที่พบในแปลงตัวอย่าง พร้อมทั้งวัดพิกัดของแปลงตัวอย่าง ค่าความสูงจากระดับน้ำทะเล ด้วยเครื่องระบุพิกัดทางภูมิศาสตร์ (Global Positioning System; GPS) บันทึกข้อมูลนิเวศวิทยา เช่น สภาพป่าและลักษณะดิน บันทึกความเป็นกรด-ด่างและความชื้นด้วยเครื่องวัดกรด-ด่างและความชื้นในดิน (Soil pH moisture tester) เป็นต้น

นำข้อมูลที่ได้จากแปลงตัวอย่างคำนวณหาค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ (Species diversity value index) ตามวิธีของ Shannon-Weiner ค่าความหลากหลายของชนิด (Species diversity) ค่าความสำคัญทางนิเวศวิทยา (Importance value index; IVI) และค่าความสม่ำเสมอในการกระจายตัว (Evenness) ของพรรณพืชในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณพืชและประเมินสถานภาพของพรรณพืชแต่ละชนิด (ดอกรัก, 2554; Krebs, 1985)

เก็บตัวอย่างเพื่อการอัดแห้งหรือการดอง 4-5 ชิ้นต่อชนิดตัวอย่าง และถ่ายภาพตัวอย่างพรรณพืชเพื่อใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีการด้านอนุกรมวิธานพืช ระบุชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อสามัญ และชื่อพื้นเมือง (ถ้ามี) ตลอดจนเก็บข้อมูลลักษณะนิเวศวิทยาบางประการและการนำไปใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด โดยอ้างอิงการระบุชื่อพืชแต่ละชนิดจากหนังสือ Flora of Thailand และเอกสารทางพฤกษศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย (สำนักงานหอพรรณไม้, 2557) คู่มือจำแนกพรรณไม้ (ก่องกานดา, 2545) ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้ เล่ม 1-3 (ก่องกานดา, 2548; 2550; 2551) ไม้ป่ายืนต้นของไทย (เอี่ยมพรและปณิธาน, 2547) ตัวอย่างพรรณไม้แห้งและดองเก็บรักษาที่พิพิธภัณฑ์พืช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รูปที่ 1 แผนที่ระบุตำแหน่งแปลงตัวอย่างในป่าชุมชนภูประจักษ์ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย

การศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชในป่าชุมชนภูประจักษ์ พบพืช 69 วงศ์ 205 สกุล 258 ชนิด (ตารางที่ 1 และ รูปที่ 2) แบ่งการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ความหลากหลายของไม้ต้น

จากการศึกษาพบไม้ต้น จำนวน 43 วงศ์ 96 สกุล 119 ชนิด ไม้ต้นที่มีความหนาแน่นมากที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ เต็ง (*Shorea obtusa* Wall. ex Blume) รองลงมาคือ รัง (*Shorea siamensis* Miq.) และ แดง (*Xylia xylocarpa* (Roxb.) W. Theob. var. *kerrii* (Craib & Hutch.) I.C. Nielsen) ตามลำดับ

ไม้ต้นที่พบบ่อยที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ เต็ง รองลงมาคือ แดง และ ยางเหียง (*Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq.) ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการกระจายพันธุ์ได้มากหรือค่อนข้างครอบคลุมในพื้นที่

ไม้ต้นที่มีความเด่นมากที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ เต็ง รองลงมาคือ รัง และ ยางเหียง ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสำคัญทางนิเวศวิทยา พบว่า ไม้ต้นที่มีค่าดัชนีความสำคัญสูงสุด คือ เต็ง มีค่าเท่ากับ 65.8620 รองลงมา คือ รัง มีค่าเท่ากับ 29.2847 และแดง มีค่าเท่ากับ 22.9969

ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ต้น มีค่าเท่ากับ 2.9191 ค่าความสม่ำเสมอในการกระจายตัว มีค่าเท่ากับ 0.6108 และค่าความหลากหลาย มีค่าเท่ากับ 18.5255

2. ความหลากหลายของไม้พื้นล่าง

จากการศึกษาพบไม้พื้นล่าง จำนวน 56 วงศ์ 167 สกุล 201 ชนิด โดยไม้พื้นล่างที่สำรวจพบ ประกอบด้วย กล้าไม้ ลูกไม้ ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก และไม้เลื้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพรรณไม้พื้นล่างในพื้นที่มีความหลากหลายทั้งในด้านชนิดพันธุ์และลักษณะวิสัย

ไม้พื้นล่างที่มีความหนาแน่นมากที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ เพ็ก (*Vietnamosasa pusilla* (A. Chev. & A. Camus) T.Q. Nguyen) รองลงมาคือ ปลาบดอย (*Cyanotis axillaris* D. Don ex Sweet) และถั่วลิ้นป้า (*Pueraria phaseoloides* (Roxb.) Benth.) ตามลำดับ

ไม้พื้นล่างที่พบบ่อยที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ เพ็ก รองลงมาคือ เต็ง และ แดง ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสำคัญทางนิเวศวิทยา ของ พบว่า ไม้พื้นล่างที่มีค่าดัชนีความสำคัญสูงสุด คือ เพ็ก มีค่าเท่ากับ 64.6519 รองลงมา คือ ปลาบดอย มีค่าเท่ากับ 6.5902 และเต็ง มีค่าเท่ากับ 6.4951

ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้พื้นล่าง มีค่าเท่ากับ 2.4537 ค่าความสม่ำเสมอในการกระจายตัว มีค่าเท่ากับ 0.4627 และค่าความหลากหลาย มีค่าเท่ากับ 11.6309

จากการสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชในพื้นที่ป่าชุมชนภูประดู่ฯ ที่พบพรรณไม้ต้นเด่น เช่น แดง เต็ง รัง เหียง และไม้พื้นล่างเด่น เช่น เพ็ก พรังป่า แสดงให้เห็นว่า สังคมพรรณไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง (ธวัชชัย, 2555) อย่างไรก็ตาม ยังสามารถพบสังคมพรรณไม้แบบอื่น ๆ ผสมอยู่ด้วยในบางบริเวณ เช่น สังคมป่าดิบแล้ง ที่พบตามแนวท่อน้ำไหลหรือน้ำซับ สังคมป่าเบญจพรรณ ที่พบตามแนวหน้าผา เป็นต้น จากการเก็บข้อมูลด้านนิเวศวิทยาในแต่ละแปลงตัวอย่าง พบว่า พื้นที่ป่ามีความสูงจากระดับน้ำทะเล ระหว่าง 304-483 เมตร มีความชื้นในดิน ระหว่าง 6.0-7.0 ค่าความชื้นในดิน ระหว่าง 0-6 ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และช่วงเวลาที่ทำการศึกษา แปลงตัวอย่างที่มีจำนวนของไม้ต้นมากที่สุด คือ แปลงตัวอย่างที่ 52 พบไม้ต้น จำนวน 187 ต้น รองลงมาคือ แปลงตัวอย่างที่ 51 และ 44 พบไม้ต้นจำนวน 130 และ 86 ต้น ตามลำดับ โดยพบชนิดของไม้ต้นมากที่สุดในแปลงตัวอย่างที่ 31 จำนวน 25 ชนิด รองลงมาคือ แปลงตัวอย่างที่ 20 และ 35 จำนวน 21 และ 20 ชนิด ตามลำดับ แปลงตัวอย่างที่มีจำนวนของไม้พื้นล่างมากที่สุด คือ แปลงตัวอย่างที่ 5 พบไม้พื้นล่าง จำนวน 478 ต้น รองลงมาคือ แปลงตัวอย่างที่ 1 และ 16 พบไม้พื้นล่างจำนวน 429 และ 386 ต้น ตามลำดับ โดยพบชนิดของไม้พื้นล่างมากที่สุดในแปลงตัวอย่างที่ 3 จำนวน 24 ชนิด รองลงมาคือ แปลงตัวอย่างที่ 33 และ 10 จำนวน 23 และ 21 ชนิด ตามลำดับ

วงศ์ที่พบชนิดพันธุ์มากที่สุด คือ วงศ์ถั่ว (Fabaceae) 47 ชนิด รองลงมาคือ วงศ์ชบา (Malvaceae) 14 ชนิด และวงศ์เข็ม (Rubiaceae) 13 ชนิด ตามลำดับ วงศ์ที่สำรวจพบจำนวนชนิดพันธุ์น้อยมี 29 วงศ์ โดยพบเพียงวงศ์ละ 1 ชนิดเท่านั้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ฯ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
1	Acanthaceae	<i>Barleria striggosa</i> Willd.	สังกรณี	0.3471	1.8605		2.2075 (U)	TC. 2016-335
2		<i>Dyschoriste erecta</i> (Burm.) Kuntze	หญ้าสามชั้น	0.0560	0.4651		0.5211 (U)	TC. 2017-86
3		<i>Pseuderanthemum bracteatum</i> J.B. Imlay	เข็มใบประดับ	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	TC. 2018-101
4		<i>Ruellia</i> sp.	-	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	TC. 2016-59
5		<i>Staurogyne glauca</i> (Nees) Kuntze	หญ้ากราบเขียว	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2018-279
6		<i>Thunbergia fragrans</i> Roxb.	หูกปากกา	0.5710	1.8605		2.4314 (U)	TC. 2016-14
7	Anacardiaceae	<i>Buchanania lanzan</i> Spreng.	มะม่วงหัวแมงวัน	1.2517	1.8868	0.6324	3.7709 (T)	TC. 2017-42
				0.0336	0.3101		0.3437 (U)	
8		<i>Gluta usitata</i> (Wall.) Ding Hou	รักใหญ่	0.2434	0.5806	0.5460	1.3700 (T)	TC. 2017-805
				0.0224	0.1550		0.1774 (U)	
9		<i>Lanea coromandelica</i> (Houtt.) Merr.	อ้อยช้าง	2.0515	2.7576	2.2869	7.0959 (T)	TC. 2016-69
10		<i>Mangifera quadrifida</i> Jack	มะม่วงป่า	0.4172	1.4514	2.3356	4.2043 (T)	-
				0.0224	0.3101		0.3325 (U)	
11	Annonaceae	<i>Hubera cerasoides</i> (Roxb.) Chaowasku	กะเจียน	0.8693	0.8708	0.2115	1.9516 (T)	TC. 2018-35
				0.1679	0.1550		0.3230 (U)	
12		<i>Monoon viride</i> (Craib) B. Xue & R.M.K. Saunders	ยางโอน	0.1739	0.5806	0.0862	0.8406 (T)	-
13		<i>Polyalthia debilis</i> (Pierre) Finet & Gagnep.	กล้วยเต่า ลกคก	0.1008	0.4651		0.5659 (U)	TC. 2016-73
14		<i>Polyalthia evecta</i> (Pierre) Finet & Gagnep.	นมน้อย ต้องแล้ง	0.0896	0.3101		0.3996 (U)	TC. 2017-301
15		<i>Uvaria cherevensis</i> (Pierre ex Finet & Gagnep.) L.L. Zhou, Y.C.F. Su & R.M.K. Saunders	นมแมวป่า พิพวนน้อย	0.3583	1.5504		1.9087 (U)	TC. 2016-79
16		<i>Uvaria dulcis</i> Dunal	นมแมวซ้อน	0.0695	0.1451	0.0214	0.2361 (T)	-
17	Apocynaceae	<i>Aganonerion polymorphum</i> Pierre ex Spire	ส้มลม	0.9516	0.7752		1.7268 (U)	TC. 2016-363
18		<i>Amphineurion marginatum</i> (Roxb.) D. J. Middleton	โมกเครือ ไต้ต้น	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	TC. 2017-807
19		<i>Heterostemma piperifolium</i> King & Gamble	ตานตะกาง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
20		<i>Holarhena pubescens</i> Wall. ex G. Don	โมกหลวง	0.0348	0.1451	0.0852	0.2651 (T)	-
21		<i>Myriopteron extensum</i> (Wight & Arn.) K. Schum.	อ้อยสามสวน	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2017-331
22		<i>Streptocaulon juvenas</i> (Lour.) Merr.	เถาประสงค์	1.4219	3.2558		4.6777 (U)	TC. 2016-95
23		<i>Telosma pallida</i> (Roxb.) Craib	สลิดป่า ข้าวสารดอกเล็ก	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	-

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
24	Apocynaceae (ต่อ)	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.	โมกมัน	0.0348	0.1451	0.0107	0.1906 (T)	TC. 2016-89
25		<i>Zygotelma benthamii</i> Baill.	อบเขยเถา	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	TC. 2016-14
26	Araceae	<i>Amorphophallus</i> sp.	บุก	0.2015	0.4651		0.6666 (U)	-
27		<i>Rhaphidophora peepla</i> (Roxb.) Schott	พลูช้าง	0.2575	0.3101		0.5676 (U)	TC. 2017-17
28	Asparagaceae	<i>Peliosanthes teta</i> Andrews	สาวน้อยตกลึง สามสิบ	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
29		<i>Ophiopogon intermedius</i> D. Don	หญ้าแพรกหิน	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
30	Asteraceae	<i>Ageratum conyzoides</i> L.	สาบแรังสาบกา	1.3435	1.2403		2.5838 (U)	TC. 2017-817
31		<i>Camchaya</i> sp.	พุ่มวง	0.1903	0.6202		0.8105 (U)	-
32		<i>Chromolaena odorata</i> (L.) R. M. King & H. Rob.	สาบเสือ	0.8509	1.2403		2.0912 (U)	TC. 2017-63
33		<i>Cyanthillium cinereum</i> (L.) H. Rob.	หมอน้อย หญ้าดอกขาว	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2018-303
34		<i>Elephantopus scaber</i> L.	โตไม่รู้ล้ม	0.1008	0.1550		0.2558 (U)	TC. 2016-109
35		<i>Gynura pseudochina</i> (L.) DC. var. <i>pseudochina</i>	ว่านมหากาฬ ผักกาดกบ	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
36		<i>Tridax procumbens</i> L.	ตีนตุ๊กแก	0.0560	0.1550		0.2110 (U)	-
37	Bignoniaceae	<i>Fernandoa adenophylla</i> (Wall. ex G. Don) Steenis	แคหัวหมู แคหางค่าง	0.1043	0.1451	0.0609	0.3104 (T)	-
38		<i>Stereospermum tetragonum</i> DC.	แคทราย	0.2086 0.0336	0.8708 0.1550	0.1722	1.2516 (T) 0.1886 (U)	-
39	Burseraceae	<i>Canarium subulatum</i> Guillaumin	มะกอกเกล็ดนวล	1.8428 0.0784	4.0639 0.3101	3.7062	9.6129 (T) 0.3884 (U)	-
40		<i>Garuga pinnata</i> Roxb.	ตะคร้ำ	0.0695 0.0112	0.1451 0.1550	0.0462	0.2609 (T) 0.1662 (U)	-
41	Calophyllaceae	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T. Anderson	สารภี	0.1043	0.2903	0.0921	0.4867 (T)	-
42	Cannabaceae	<i>Trema orientalis</i> (L.) Blume	พังกา	0.0348	0.1451	0.0775	0.2574 (T)	TC. 2016-125
43	Capparaceae	<i>Capparis</i> sp.	หนามเกี่ยวไก่	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
44	Celastraceae	<i>Celastrus paniculatus</i> Willd.	กระทงลาย	0.0348	0.1451	0.0408	0.2207 (T)	TC. 2017-819
45		<i>Salacia chinensis</i> L.	กำแพงเจ็ดชั้น ตาไก่	0.0348	0.1451	0.0247	0.2046 (T)	TC. 2018-32
46		<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff.	มะตุ๊ก	0.0348 0.2351	0.1451 0.1550	0.3099	0.4898 (T) 0.3901 (U)	TC. 2016-367
47	Chrysobalanaceae	<i>Parinari anamensis</i> Hance	มะพอก	0.1391	0.4354	0.3632	0.9377 (T)	TC. 2017-403
48	Clusiaceae	<i>Garcinia cowa</i> Roxb. ex Choisy	ชะมวง	0.4172 0.0896	0.8708 0.4651	0.3859	1.6740 (T) 0.5547 (U)	TC. 2016-129
49	Colchicaceae	<i>Gloriosa superba</i> L.	ดองดึง	0.0560	0.1550		0.2110 (U)	TC. 2017-559

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
50	Combretaceae	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz	สะแกนา	0.0348	0.1451	0.0029	0.1828 (T)	TC. 2018-113
51		<i>Terminalia alata</i> B. Heyne ex Roth	รกฟ้า	0.0348	0.1451	0.1526	0.3325 (T)	-
52		<i>Terminalia chebula</i> Retz.	สมอไทย	0.1043	0.4354	0.2219	0.7617 (T)	TC. 2016-5
53		<i>Terminalia glaucifolia</i> Craib	แหenna	0.5216	1.4514	0.8280	2.8009 (T)	TC. 2018-289
54	Commelinaceae	<i>Commelina benghalensis</i> L.	ผักปลาบ	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	TC. 2016-56
55		<i>Commelina diffusa</i> Burm. f.	ผักปลาบ	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
56		<i>Cyanotis axillaris</i> D. Don ex Sweet	ผักปลาบนา ปลาบดอย	5.1948	1.3953		6.5902 (U)	TC. 2017-756
57		<i>Floscopa scandens</i> Lour.	ผักปลาบข้าง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-22
58		<i>Murdannia edulcis</i> (Stokes) Faden	ว่านข้าวเหนียว	0.0896	0.6202		0.7097 (U)	TC. 2016-400
59		<i>Murdannia spectabilis</i> (Kurz) Faden	แห้วกระต่าย	0.1567	0.9302		1.0870 (U)	TC. 2017-143
60		<i>Murdannia</i> sp.	สกุลกินกุ้ง	0.4590	0.4651		0.9241 (U)	TC. 2017-692
61	Connaraceae	<i>Ellipanthus tomentosus</i> Kurz	คำรอก	1.7038 0.2351	3.0479 0.9302	0.8276	5.5792 (T) 1.1653 (U)	TC. 2017-423
62	Convolvulaceae	<i>Argyrea osyrensis</i> (Roth) Choisy	หุน	0.0336	0.4651		0.4987 (U)	TC. 2016-139
63		<i>Evolvulus alsinoides</i> (L.) L.	ใบตอก้าน	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2016-143
64		<i>Ipomoea pes-tigridis</i> L.	ขยุ่มตีนหมา	0.0672	0.4651		0.5323 (U)	TC. 2018-139
65		<i>Ipomoea pileata</i> Roxb.	เถาสองสลิ้ง	0.6717	0.1550		0.8268 (U)	TC. 2016-151
66		<i>Merremia quinata</i> (R. Br.) Oostr.	จิงจ้อนิ้วนาง	0.0896	0.1550		0.2446 (U)	TC. 2016-163
67	Cucurbitaceae	<i>Coccinia grandis</i> (L.) Voigt	ตำลึง	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	-
68		<i>Neosomitra sacrophylla</i> (Wall.) Hutch.	บุหรีพระราม	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2018-60
69		<i>Solena heterophylla</i> Lour.	ตำลึงตัวผู้	0.0784	0.7752		0.8536 (U)	TC. 2016-167
70	Cycadaceae	<i>Cycas siamensis</i> Miq.	ปรงป่า	0.4478	3.8760		4.3238 (U)	-
71	Cyperaceae	<i>Cyperus</i> sp.1	กก	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-424
72		<i>Cyperus</i> sp.2	กก	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-456
73		<i>Fimbristylis ovata</i> (Burm. f.) J. Kern	หญ้ากุกหมู	0.2015	0.3101		0.5116 (U)	TC. 2016-422
74		<i>Scleria levis</i> Retz.	หญ้าใบคอม	0.5710	0.4651		1.0361 (U)	TC. 2016-444
75	Dilleniaceae	<i>Dillenia obovata</i> (Blume) Hoogland	สี่นใหญ่	0.4520 0.0336	1.1611 0.3101	0.2334	1.8465 (T) 0.3437 (U)	TC. 2017-451
76	Dioscoreaceae	<i>Dioscorea</i> sp.	เผ่าหนังกยาบ	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-690
77	Dipterocarpaceae	<i>Dipterocarpus baudi</i> Korth.	ยางขน	0.0695	0.1451	0.6196	0.8343 (T)	-
78		<i>Dipterocarpus obtusifolius</i> Teijsm. ex Miq.	ยางเหียง	7.8234 0.4702	5.5152 1.7054	8.9371	22.2757 (T) 2.1756 (U)	TC. 2016-173

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
79	Dipterocarpaceae (ต่อ)	<i>Shorea obtusa</i> Wall. ex Blume	เต็ง	33.9013 1.5338	6.9666 4.9612	24.9941	65.8620 (T) 6.4951 (U)	-
80		<i>Shorea siamensis</i> Miq.	รัง	11.3004 0.2911	5.2250 1.5504	12.7593	29.2847 (T) 1.8415 (U)	TC. 2018-1
81	Ebenaceae	<i>Diospyros castanea</i> (Craib) H. R. Fletcher	ตะโกพนม	0.2434 0.0112	1.0160 0.1550	0.2904	1.5498 (T) 0.1662 (U)	TC. 2016-49
82		<i>Diospyros ehretioides</i> Wall. ex G. Don	ดับเต่าตัน มะมั่ง	0.0695 0.0112	0.2903 0.1550	0.1621	0.5220 (T) 0.1662 (U)	-
83		<i>Diospyros oblonga</i> Wall. ex G. Don	ทะยั้ง หลักคำ โมรี	0.1739 0.0336	0.4354 0.1550	0.1926	0.8018 (T) 0.1886 (U)	-
84	Euphorbiaceae	<i>Croton crassifolius</i> Geiseler	พังคี	0.7837	0.3101		1.0938 (U)	TC. 2017-459
85		<i>Croton persimilis</i> Müll. Arg.	เปล้าใหญ่	0.4868 0.1232	0.5806 0.4651	0.2234	1.2907 (T) 0.5883 (U)	TC. 2018-121
86		<i>Dalechampia falcata</i> Gagnep.	กาคาบแก้ว เครือสาวหลง	0.0448	0.1550		0.1998 (U)	TC. 2016-183
87		<i>Euphorbia bifida</i> Hook. & Arn.	มูกเบี้ย	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	-
88		<i>Mallotus paniculatus</i> (Lam.) Müll. Arg.	สอยดาว	0.0695	0.2903	0.0322	0.3921 (T)	-
89		<i>Mallotus</i> sp.	มะกายตัด	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	-
90		<i>Suregada multiflora</i> (A. Juss.) Baill.	ชันทองพญาบาท	0.0695	0.2903	0.0380	0.3978 (T)	TC. 2017-483
91		<i>Thyrsanthera suborbicularis</i> Pierre ex Gagnep.	เปล้าเขบทอง	0.0560	0.3101		0.3661 (U)	TC. 2018-287
92		<i>Trigonostemon reidioides</i> (Kurz) Craib	โอดทะนง	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	TC. 2016-185
93	Fabaceae	<i>Acacia</i> sp.	-	0.0348	0.1451	0.0077	0.1876 (T)	TC. 2017-144
94		<i>Adenantha pavonina</i> L.	มะกล่ำ	0.4172 0.0112	0.2903 0.1550	0.4262	1.1338 (T) 0.1662 (U)	-
95		<i>Afgekia sericea</i> Craib	ถั่วแปบข้าง	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	-
96		<i>Afzelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib	มะค่าโมง	0.1739 0.8061	0.4354 0.3101	0.7166	1.3259 (T) 1.1162 (U)	TC. 2016-1
97		<i>Albizia lebbek</i> (L.) Benth.	พฤษะ สีก มะรุมป่า	0.2086	0.5806	0.1348	0.9240 (T)	TC. 2016-21
98		<i>Albizia lebbekoides</i> (DC.) Benth.	คาง	1.3908 0.2799	0.8708 1.2403	2.2792	4.5408 (T) 1.5202 (U)	TC. 2017-752
99		<i>Bauhinia acuminata</i> L.	กาหลง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-238
100		<i>Bauhinia pulla</i> Craib	แสลงพันเถา	0.1739 0.7837	0.4354 0.3101	0.1702	0.7794 (T) 1.0938 (U)	TC. 2017-51
101		<i>Bauhinia racemosa</i> Lam.	ชงโคนา	0.1391	0.1451	0.0541	0.3383 (T)	-
102		<i>Bauhinia saccocalyx</i> Pierre	เสี้ยวป่า	1.8081 0.5486	1.4514 1.0853	1.3305	4.5899 (T) 1.6339 (U)	TC. 2017-228

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
103	Fabaceae (ต่อ)	<i>Crotalaria medicaginea</i> Lam. var. <i>medicaginea</i>	ผักแว่นต้น	1.2987	0.6202		1.9189 (U)	TC. 2016-74
104		<i>Crotalaria</i> sp.1	หิ้งหาย	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2017-134
105		<i>Crotalaria</i> sp.2	กะพรวนหมา	0.1232	0.3101		0.4332 (U)	TC. 2017-346
106		<i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre	พะยุง	0.2782	0.2903	0.4468	1.0152 (T)	TC. 2016-84
107		<i>Dalbergia cultrata</i> Graham ex Benth.	กระพี้เขาควาง	0.7302	1.0160	0.5949	2.3411 (T)	-
108		<i>Dalbergia nigrescens</i> Kurz	ฉนวน	0.3477	0.5806	1.6115	2.5398 (T)	-
109		<i>Dalbergia oliveri</i> Gamble ex Prain	ชิงชัน	0.6606	0.7257	0.4119	1.7982 (T)	TC. 2016-480
110		<i>Dendrolobium lanceolatum</i> (Dunn) Schindl.	กระดุกอี้ง แกลบหนู	0.2799	0.6202		0.9000 (U)	TC. 2016-482
111		<i>Derris</i> sp.	-	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-288
112		<i>Desmodium velutinum</i> (Willd.) DC. subsp. <i>velutinum</i>	ตีดหมา หนุ่ยสอง ปล้อง	0.0448	0.1550		0.1998 (U)	TC. 2017-115
113		<i>Dialium cochinchinense</i> Pierre	เขลง	0.0695	0.1451	0.1423	0.3569 (T)	-
114		<i>Dunbaria bella</i> Prain	ขางครึ่ง	0.0448	0.4651		0.5099 (U)	TC. 2017-294
115		<i>Entada glandulosa</i> Pierre ex Gagnep.	สะบ้าลิง	0.0336	0.3101		0.3437 (U)	TC. 2018-206
116		<i>Erythrophleum succirubrum</i> Gagnep.	พันชาติ	0.1739	0.5806	0.0644	0.8188 (T)	-
117		<i>Flemingia macrophylla</i> (Willd.) Prain	มะแฮะนก	0.1008	0.6202		0.7209 (U)	TC. 2018-284
118		<i>Indigofera hirsuta</i> L.	ครามขน	0.1791	0.4651		0.6442 (U)	TC. 2016-498
119		<i>Indigofera wightii</i> Graham ex Wight & Arn.	ครามเขา โสนเขา	0.0896	0.4651		0.5547 (U)	TC. 2016-502
120		<i>Indigofera</i> sp.	คราม	0.0896	0.3101		0.3996 (U)	TC. 2016-138
121		<i>Lasiobema scandens</i> (L.) de Wit	กระไดลิง	0.0348	0.1451	0.0065	0.1864 (T)	TC. 2017-58
122		<i>Leucaena leucocephala</i> (Lam.) de Wit	กระถิน	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	TC. 2017-256
123		<i>Macroptilium lathyroides</i> (L.) Urb.	ถั่วผี	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-476
124		<i>Millettia brandisiana</i> Kurz	กระพี้จัน	0.3477	1.0160	0.3477	1.7113 (T)	TC. 2018-117
125		<i>Millettia leucantha</i> Kurz var. <i>buteoides</i> (Gagnep.) P.K. LÖc	สาธร	0.1739	0.2903	0.0744	0.5385 (T)	TC. 2017-5
126		<i>Peltophorum dasyrrhachis</i> (Miq.) Kurz	คางสูง อะราง	0.9040	1.1611	0.7529	2.8180 (T)	-
				0.0672	0.6202		0.6873 (U)	

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
127	Fabaceae (ต่อ)	<i>Phanera bracteata</i> Benth.	แสลงพัน	0.1455	0.1550		0.3006 (U)	TC. 2017-35
128		<i>Phyllodium pulchellum</i> (L.) Desv.	เกล็ดปลาซ่อน	0.0448	0.1550		0.1998 (U)	TC. 2017-348
129		<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	ประดู่ป่า	2.0167	3.9187	2.0854	8.0208 (T)	-
130		<i>Pueraria candollei</i> Wall. ex Benth. var. <i>mirifica</i> (Airy Shaw & Suvat.) Niyomdham	กวาวเครือขาว	0.2799	0.1550		0.4349 (U)	-
131		<i>Pueraria phaseoloides</i> (Roxb.) Benth.	ถั่วเลี่ยนป่า	1.9033	0.4651		2.3684 (U)	TC. 2016-474
132		<i>Rhynchosia bracteata</i> Benth. ex Baker	มะแปบป่า	0.0672	0.3101		0.3773 (U)	TC. 2016-490
133		<i>Senna garrettiana</i> (Craib) H.S. Irwin & Barneby	แสสมสาร ขี้เหล็กสาร	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-64
134		<i>Sindora siamensis</i> Teijsm. ex Miq. var. <i>siamensis</i>	มะค่าแต้	0.8345	2.7576	1.1573	4.7494 (T)	TC. 2017-618
135		<i>Tephrosia purpurea</i> (L.) Pers.	ครามป่า	0.0448	0.3101		0.3549 (U)	TC. 2016-126
136		<i>Tephrosia vestita</i> Vogel	ด้านราชสีห์	0.3583	1.3953		1.7536 (U)	TC. 2016-106
137		<i>Uraria acaulis</i> Schindl.	หางกระรอก	0.0448	0.3101		0.3549 (U)	TC. 2018-290
138		<i>Uraria crinita</i> (L.) Desv. ex DC.	หางหมาจอก	0.0784	0.6202		0.6985 (U)	TC. 2016-112
139		<i>Xylia xylocarpa</i> (Roxb.) W. Theob. var. <i>kerrii</i> (Craib & Hutch.) I.C. Nielsen	แดง	9.8053	6.8215	6.3701	22.9969 (T)	TC. 2017-262
140	Fagaceae	<i>Castanopsis</i> sp.	ก่อ	0.1043	0.2903	0.5375	0.9321 (T)	-
141		<i>Lithocarpus elegans</i> (Blume) Hatus. ex Soepadmo	ก่อสร้อย ก่อขี้หมู	0.1043	0.1451	0.1430	0.3925 (T)	-
142		<i>Quercus ramsbottomii</i> A. Camus	ก่อตลับ	0.1739	0.1451	0.7361	1.0551 (T)	-
143	Hypericaceae	<i>Cratoxylum cochinchinense</i> (Lour.) Blume	ตีวเกลี้ยง	0.0695	0.2903	0.1019	0.4617 (T)	TC. 2017-16
144		<i>Cratoxylum formosum</i> (Jacq.) Benth. & Hook.f. ex Dyer subsp. <i>formosum</i>	ตีวขาว	0.0695	0.2903	0.0493	0.4091 (T)	TC. 2016-154
				0.4926	0.4651		0.9577 (U)	
145	Hypoxidaceae	<i>Hypoxis aurea</i> Lour.	ตาลเตี้ย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-393
146	Irvingiaceae	<i>Irvingia malayana</i> Oliv. ex A.W. Benn.	กระบก	0.4520	1.3062	2.1675	3.9257 (T)	TC. 2018-98
147	Lamiaceae	<i>Gmelina asiatica</i> L.	ช้องแมว	0.0348	0.1451	0.0073	0.1872 (T)	-
148		<i>Hymenopyramis brachiata</i> Wall. ex Griff.	กระดุกกบ	0.1043	0.4354	0.0037	0.5434 (T)	TC. 2016-291
149		<i>Orthosiphon rubicundus</i> (D. Don) Benth.	หนวดเสือเขี้ยว	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2018-197

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ฯ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
150	Lamiaceae (ต่อ)	<i>Vitex limonifolia</i> Wall. ex Walp.	สอง ตีนนก	0.0448	0.4651		0.5099 (U)	TC. 2016-4
151		<i>Vitex peduncularis</i> Wall. ex Schauer	กาสามปีก	0.0348	0.1451	0.0373	0.2172 (T)	-
152		<i>Vitex pinnata</i> L.	ตีนนก	0.2434	0.8708	0.6135	1.7277 (T)	TC. 2018-11
				0.0336	0.1550		0.1886 (U)	
153	Lauraceae	<i>Litsea glutinosa</i> (Lour.) C.B. Rob.	หมีเหม็น	0.3477	0.4354	0.0787	0.8618 (T)	TC. 2017-647
154	Lecythidaceae	<i>Careya arborea</i> Roxb.	กระโดน	0.0695	0.2903	0.2188	0.5786 (T)	-
155	Linderniaceae	<i>Lindernia crustacea</i> (L.) F. Muell. var. <i>crustacea</i>	หญ้ากาบหอย ตัวเมีย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-299
156	Loganiaceae	<i>Strychnos nux-blanda</i> A.W. Hill.	ตุ้มกาขาว ซึกา	0.1391	0.5806	0.0838	0.8034 (T)	-
157	Lygodiaceae	<i>Lygodium flexuosum</i> (L.) Sw.	ลิเภา หญ้ายายเภา	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-333
158	Lythraceae	<i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack. var. <i>floribunda</i>	ตะแบกนา	0.0348	0.1451	0.3354	0.5153 (T)	-
159		<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.	เสลา	0.1043	0.1451	0.0463	0.2957 (T)	-
				0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
160		<i>Lagerstroemia subangulata</i> (Craib) Furtado & Srisuko	ตะแบกหนู สมอ ร้อง	0.0695	0.2903	0.0136	0.3734 (T)	-
161		<i>Lagerstroemia</i> sp.	อินทนิล	0.1391	0.2903	0.2295	0.6589 (T)	-
162	Malvaceae	<i>Bombax anceps</i> Pierre	จิวป่า	0.5563	1.1611	1.5926	3.3101 (T)	-
				0.0224	0.1550		0.1774 (U)	
163		<i>Decaschistia siamensis</i> Craib	ปอไทย นางฟ้า จำแลง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
164		<i>Grewia abutilifolia</i> Vent. ex Juss.	ข้าวจี ปอยาย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
165		<i>Grewia eriocarpa</i> Juss.	ปอแก่นเทา	1.7733	2.7576	1.5965	6.1274 (T)	TC. 2016-377
				0.0224	0.3101		0.3325 (U)	
166		<i>Grewia hirsuta</i> Vahl	ข้าวตาก	0.0560	0.3101		0.3661 (U)	TC. 2016-253
167		<i>Helicteres angustifolia</i> L.	ปอช้อน ชีตู่	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	TC. 2016-217
168		<i>Helicteres hirsuta</i> Lour.	ปอเต่าไห้ ชีตู่	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-543
169		<i>Hibiscus surattensis</i> L.	ขะมด กระทง หมาบ้า	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2016-237
170		<i>Microcos tomentosa</i> Sm.	พลับพลา	0.0695	0.1451	0.0060	0.2206 (T)	TC. 2016-239
				0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
171		<i>Sida</i> sp.	ขี้ดมอน	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2016-241
172		<i>Sterculia pexa</i> Pierre	ปอขาว	0.1043	0.4354	0.3868	0.9265 (T)	-
173		<i>Sterculia</i> sp.	ปอ	0.1391	0.2903	0.0671	0.4964 (T)	TC. 2017-605
174		<i>Triumfetta bartramia</i> L.	เส็ง ผมยุ่งน้อย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-249
175		<i>Urena lobata</i> L.	ขี้ครอก	0.4590	1.2403		1.6993 (U)	TC. 2016-3

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
176	Melastomataceae	<i>Memecylon edule</i> Roxb.	พลองเหมือด	0.1391 0.0112	0.5806 0.1550	0.0891	0.8088 (T) 0.1662 (U)	TC. 2016-381
177	Meliaceae	<i>Chukrasia tabularis</i> A. Juss.	ยมหิน	0.3825	0.4354	0.3403	1.1582 (T)	-
178		<i>Walsura trichostemon</i> Miq.	สะเดาข้าง กัดลิ้น	0.0672	0.4651		0.5323 (U)	-
179	Menispermaceae	<i>Cissampelos pareira</i> L. var. <i>hirsuta</i> (Buch. ex DC.) Forman	เครือหมาน้อย กรุงเขมา	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	TC. 2016-275
180		<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	เถาย่านาง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2018-251
181	Moraceae	<i>Artocarpus lacucha</i> Roxb. ex Buch.-Ham.	มะหาด	0.0695 0.0448	0.2903 0.3101	0.0950	0.4548 (T) 0.3549 (U)	-
182		<i>Ficus hispida</i> L.f.	มะเดื่อปล้อง	0.0348	0.1451	0.0024	0.1823 (T)	-
183		<i>Ficus virens</i> Aiton	เลียบ	0.1043 0.0112	0.2903 0.1550	0.0264	0.4210 (T) 0.1662 (U)	TC. 2016-271
184	Myrtaceae	<i>Syzygium antisepticum</i> (Blume) Merr. & L.M. Perry	เสม็ดขุน เสม็ด เม็ก	0.0348	0.1451	0.0053	0.1852 (T)	-
185		<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	หว่า	0.0348	0.1451	0.0093	0.1892 (T)	TC. 2017-633
186		<i>Syzygium</i> sp.	ชมพู่ป่า	0.0348 0.1455	0.1451 0.1550	0.0073	0.1872 (T) 0.3006 (U)	-
187	Ochnaceae	<i>Ochna integerrima</i> (Lour.) Merr.	ตาลเหลือง ข้างนาว	0.4172 0.0896	1.1611 1.0853	0.4022	1.9805 (T) 1.1748 (U)	TC. 2018-142
188	Olacaceae	<i>Olox psittacorum</i> (Lam.) Vahl	น้ำใจใคร่	0.1043	0.4354	0.0468	0.5866 (T)	TC. 2016-387
189	Opiliaceae	<i>Cansjera rheedei</i> J.F. Gmel.	นางจุ่ม ผักหวานเมา	0.1120	0.3101		0.4220 (U)	TC. 2017-610
190		<i>Melientha suavis</i> Pierre	ผักหวาน	0.0348 0.0336	0.1451 0.3101	0.0240	0.2039 (T) 0.3437 (U)	-
191	Orchidaceae	<i>Eulophia andamanensis</i> Rchb.f.	ช้างผสมโคลง หมูกิ่ง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2018-146
192		<i>Geodorum recurvum</i> (Roxb.) Alston	ว่านจูนาง ว่านนางตาม	0.1008	0.1550		0.2558 (U)	TC. 2016-6
193		<i>Habenaria lindleyana</i> Steud.	นางตายตัวผู้	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-288
194		<i>Nervilia aragoana</i> Gaudich.	บัวสันโดษ แผ่นดินเย็น	0.1120	0.1550		0.2670 (U)	-
195	Oxalidaceae	<i>Biophytum umbraculum</i> Welw.	กระเทียมยอด ที่ยยอด	0.4142	0.9302		1.3445 (U)	TC. 2016-266
196	Passifloraceae	<i>Adenia viridiflora</i> Craib	ผักสาบ	0.0695	0.1451	0.0855	0.3001 (T)	-
197	Phyllanthaceae	<i>Antidesma acidum</i> Retz.	เม่าสร้อย	0.1008	0.1550		0.2558 (U)	TC. 2016-246
198		<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	เม่าไขปลลา มะเม่า	0.1043	0.2903	0.0560	0.4506 (T)	TC. 2017-570

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง	
199	Phyllanthaceae (ต่อ)	<i>Aporosa villosa</i> (Wall. ex Lindl.) Baill.	เหมือดโหลด โหลด	0.9736 0.0448	2.4673 0.3101	0.7063	4.1472 (T) 0.3549 (U)	TC. 2017-568	
200		<i>Bridelia ovata</i> Decne.	มะกา	0.0348	0.1451	0.1104	0.2903 (T)	TC. 2016-415	
201		<i>Bridelia retusa</i> (L.) A. Juss.	เต็งหนาม	0.1391	0.2903	0.1697	0.5990 (T)	TC. 2016-248	
202		<i>Phyllanthus emblica</i> L.	มะขามป้อม	0.4172 0.1791	1.1611 1.3953	0.3934	1.9718 (T) 1.5745 (U)	TC. 2017-586	
203		<i>Sauropus pulchellus</i> Airy Shaw	โสนหิน	0.1232	0.4651		0.5883 (U)	TC. 2017-560	
204		<i>Sauropus quadrangularis</i> (Willd.) Müll. Arg.	มะยมเกลี้ยง	0.0672	0.3101		0.3773 (U)	TC. 2017-48	
205	Poaceae	<i>Acroceras munroanum</i> (Balansa) Henrard	หญ้าใบไม้	0.7613	0.4651		1.2264 (U)	TC. 2016-7	
206		<i>Bambusa</i> sp.	ไม้	0.0348	0.1451	0.4415	0.6214 (T)	-	
207		<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	หญ้าหัวไก่ หญ้า แพรก	0.0784	0.1550		0.2334 (U)	TC. 2016-332	
208		<i>Cyrtococcum patens</i> (L.) A. Camus	หญ้าไข่เหา	0.0448	0.1550		0.1998 (U)	TC. 2016-338	
209		<i>Dichanthium caricosum</i> (L.) A. Camus	หญ้าแหวน หนวดเจ้าชู้	0.0896	0.3101		0.3996 (U)	TC. 2017-670	
210		<i>Heteropogon contortus</i> (L.) P. Beauv. ex Roem. & Schult.	หญ้าหนวดฤๅษี	0.2799	0.3101		0.5900 (U)	TC. 2018-3	
211		<i>Melinis repens</i> (Willd.) Zizka	หญ้าดอกแดง	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-342	
212		<i>Pennisetum</i> sp.	หญ้าขจรจบ	0.2351	0.7752		1.0103 (U)	TC. 2016-328	
213		<i>Setaria parviflora</i> (Poir.) Kerguelen	หญ้าหางหมา จิ้งจอก	0.1232	0.3101		0.4332 (U)	TC. 2016-308	
214		<i>Themeda</i> sp.	หญ้าแฝก	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-	
215		<i>Vietnamosasa pusilla</i> (A. Chev. & A. Camus) T.Q. Nguyen	เพ็ก	57.2100	7.4419		64.6519 (U)	TC. 2016-11	
216		Portulacaceae	<i>Portulaca pilosa</i> L.	สารพัดพิษ	1.2091	0.1550		1.3642 (U)	-
217		Primulaceae	<i>Ardisia</i> sp.	มะจำก้อ	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-532
218			<i>Embelia subcoriacea</i> (C.B. Clarke) Mez.	ส้มอ้อบอับ	0.0695 0.2799	0.1451 0.3101	0.0211	0.2357 (T) 0.5900 (U)	TC. 2017-44
219		Pteridaceae	<i>Adiantum erylliae</i> C. Chr. & Tardieu	เฟินหูกระต่าย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-323
220	Rhamnaceae	<i>Ziziphus oenoplia</i> (L.) Mill. var. <i>oenoplia</i>	เล็บเหยี่ยว	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-194	
221	Rubiaceae	<i>Catunaregam spathulifolia</i> Tirveng.	เคด	0.2782 0.0224	0.8708 0.3101	0.1744	1.3234 (T) 0.3325 (U)	TC. 2017-442	
222		<i>Catunaregam tomentosa</i> (Blume ex DC.) Tirveng.	มะเค็ด หนามแห่ง	0.2434	0.8708	0.2117	1.3260 (T)	-	
223		<i>Gardenia obtusifolia</i> Roxb. ex Hook.f.	คำมอกน้อย	0.0348	0.1451	0.0445	0.2244 (T)	TC. 2016-37	

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
224	Rubiaceae	<i>Gardenia sootepensis</i>	คำมอกหลวง	0.7302	2.1771	0.8136	3.7209 (T)	TC. 2018-6
	(ต่อ)	Hutch.	ผ้าด้าม	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
225		<i>Haldina cordifolia</i> (Roxb.)	ขี้ว่า	0.1043	0.4354	0.5462	1.0859 (T)	TC. 2016-36
		Ridsdale	กระทุ่มขี้ว่า เฝ้า	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
226		<i>Hedyotis ovatifolia</i> Cav.	ผักค่างขาว	0.2239	0.1550		0.3790 (U)	TC. 2016-34
227		<i>Hymenodictyon orixense</i>	ส้มกบ	1.2170	0.8708	0.3790	2.4668 (T)	-
		(Roxb.) Mabb.		0.0896	0.1550		0.2446 (U)	
228		<i>Mitragyna rotundifolia</i>	กระทุ่มเนิน	0.4520	0.8708	0.4231	1.7459 (T)	TC. 2017-26
		(Roxb.) Kuntze		0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
229		<i>Morinda coreia</i> Buch.-Ham.	ยอป่า	0.5216	1.5965	0.2696	2.3877 (T)	TC. 2016-35
230		<i>Pavetta indica</i> L. var.	ข้าวสารป่า	0.0695	0.2903	0.0066	0.3664 (T)	TC. 2016-226
		<i>tomentosa</i> (Roxb. ex Sm.)		0.0224	0.3101		0.3325 (U)	
		Hook.f.						
231		<i>Rothmannia wittii</i> (Craib)	หมักมื่อ	0.2782	0.4354	0.2637	0.9773 (T)	TC. 2016-222
		Bremek.						
232		<i>Spermacoce remota</i> Lam.	กระดุมใบเล็ก	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2016-30
			หญ้าเขมร					
233		<i>Tamilnadia uliginosa</i> (Retz.)	ตะลุมพุก	0.0348	0.1451	0.0021	0.1820 (T)	TC. 2016-214
		Tirveng. & Sastre						
234	Rutaceae	<i>Acronychia pedunculata</i> (L.)	พุมารี ยมป่า	0.6606	1.5965	0.4401	2.6972 (T)	-
		Miq.	กะอวม	0.0224	0.3101		0.3325 (U)	
235		<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	หัสศคุณ สันโสก	0.6717	1.2403		1.9121 (U)	TC. 2016-194
236		<i>Glycosmis pentaphylla</i>	เขยตาย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
		(Retz.) DC.						
237	Salicaceae	<i>Casearia grewifolia</i> Vent.	กรวยป่า	0.0695	0.1451	0.0273	0.2419 (T)	TC. 2018-33
			คอแลน	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	
238		<i>Flacourtia indica</i> (Burm.f.)	ตะขบป่า	0.0348	0.1451	0.0464	0.2263 (T)	TC. 2017-358
		Merr.		0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
239	Sapindaceae	<i>Lepisanthes rubiginosa</i>	มะหวด	0.1391	0.4354	0.1785	0.7530 (T)	TC. 2018-92
		(Roxb.) Leenh.		0.1008	0.3101		0.4108 (U)	
240		<i>Schleichera oleosa</i> (Lour.)	ตะคร้อ	0.3477	0.8708	2.2146	3.4332 (T)	TC. 2016-19
		Merr.						
241		<i>Sisyrolepis muricata</i> (Pierre)	ตะคร้อหนาม	0.0348	0.1451	0.0690	0.2489 (T)	TC. 2017-360
		Leenh.						
242		<i>Zollingeria dongnaiensis</i>	ขี้หนอน	0.1739	0.2903	0.4511	0.9153 (T)	-
		Pierre						
243	Selaginellaceae	<i>Selaginella</i> sp.	ตีนตุ๊กแก	0.4478	0.3101		0.7579 (U)	-
244	Smilacaceae	<i>Smilax ovalifolia</i> Rox. Don	เถาวัลย์ขี้	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	-
245		<i>Smilax</i> sp.	หัวข้าวเย็น	0.0336	0.1550		0.1886 (U)	TC. 2016-172
246	Symplocaceae	<i>Symplocos racemosa</i> Roxb.	เหมือดหอม	0.3129	0.5806	0.0985	0.9919 (T)	TC. 2016-170
247	Verbenaceae	<i>Stachytarpheta jamaicensis</i>	พันธุ์งูเขียว	0.0224	0.1550		0.1774 (U)	TC. 2017-18
		(L.) Vahl						

ตารางที่ 1 พรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ฯ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	RD	RF	RDo	IVI	หมายเลข ตัวอย่าง
248	Vitaceae	<i>Ampelocissus martinii</i> Planch.	อุงุ่นป่า	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2016-8
249		<i>Cayratia trifolia</i> (L.) Domin	เครือพัดสาม	1.7017	1.0853		2.7870 (U)	TC. 2016-182
250		<i>Cissus repanda</i> Vahl	เถาวัลย์ปูน	0.1043	0.2903	0.0450	0.4396 (T)	-
			เถาพันซ้าย	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	
251		<i>Cissus repens</i> Lam.	เถาคัน	0.0672	0.7752		0.8424 (U)	-
252		<i>Leea rubra</i> Blume ex Spreng.	กะตังใบ	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2017-394
253		<i>Leea thorelii</i> Gagnep.	กะตังใบเตี้ย เขือง แข็งม้า	0.0112	0.1550		0.1662 (U)	TC. 2018-254
254	Zingiberaceae	<i>Cheiloostus speciosus</i> (J. Koenig) C.D. Specht	เอื้องหมายนา	0.4366	0.3101		0.7467 (U)	TC. 2016-402
255		<i>Curcuma angustifolia</i> Roxb.	กระเจียวแดง	0.2239	0.1550		0.3790 (U)	TC. 2016-284
256		<i>Curcuma parviflora</i> Wall.	กระเจียวขาว	1.1644	1.0853		2.2496 (U)	TC. 2017-640
257		<i>Kaempferia marginata</i> Carey ex Roscoe	เปราะป่า	1.6906	2.0155		3.7061 (U)	TC. 2018-210
258		<i>Kaempferia</i> sp.	เปราะ	0.0448	0.3101		0.3549 (U)	-

หมายเหตุ: RD = Relative density; RF = Relative frequency; RDo = Relative dominance, IVI = Importance value index; T = Tree; U = Understory

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการศึกษาความหลากหลายของพืชในป่าชุมชนภูประดู่ฯ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา พบพรรณไม้ในพื้นที่แต่ละชนิดมีจำนวนต้นและการกระจายในพื้นที่แตกต่างกัน ซึ่งพรรณไม้ต้นที่พบมากที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ เต็ง รองลงมาคือ รัง และแดง ตามลำดับ ส่วนพรรณไม้ต้นที่พบได้น้อยในพื้นที่ อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น สภาพความเหมาะสมของพื้นที่ในการเจริญเติบโตของพรรณพืช เพราะพื้นที่มีหินขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งทำให้พรรณไม้บางชนิดไม่สามารถเจริญเติบโตได้ดีนัก นิเวศวิทยาการกระจายพันธุ์ของพืชที่ถูกจำกัดด้วยปัจจัยแวดล้อมรวมทั้งการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่

นอกจากนี้ พรรณไม้ต้นยังมีขนาดลำต้นที่แตกต่างกัน มีเส้นรอบวงลำต้นที่ความสูงระดับอกระหว่าง 10-267 เซนติเมตร โดยพบว่า พื้นที่ป่าบริเวณใกล้ทางน้ำไหล และใกล้แหล่งน้ำซับ จะพบไม้ต้นที่มีขนาดลำต้นค่อนข้างใหญ่ อาจเนื่องจาก สภาพพื้นที่ค่อนข้างต่ำกว่าบริเวณอื่น หรือมีความชุ่มชื้นเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช พรรณไม้บางชนิดอาจเป็นพรรณไม้ที่เกิดจากการนำเข้าไปในพื้นที่ เพื่อปลูกป่าทดแทนที่เสื่อมโทรม เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ในอดีต อย่างไรก็ตาม ยังคงอยู่บนพื้นฐานของพรรณไม้ที่สำรวจพบตามธรรมชาติในพื้นที่ หรือ

จัดเป็นพรรณไม้ที่สามารถอยู่รอดได้ในนิเวศวิทยาป่าเต็งรัง พรรณไม้หลายชนิดจัดเป็นพรรณไม้รุกรานที่ควรให้ความสำคัญในการเฝ้าระวัง เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อพรรณไม้ท้องถิ่น เช่น สาบเสือ ขี้เก๋าย่าน สาบแร้งสาบกา หญ้าขจรจบ ผกากรอง เป็นต้น

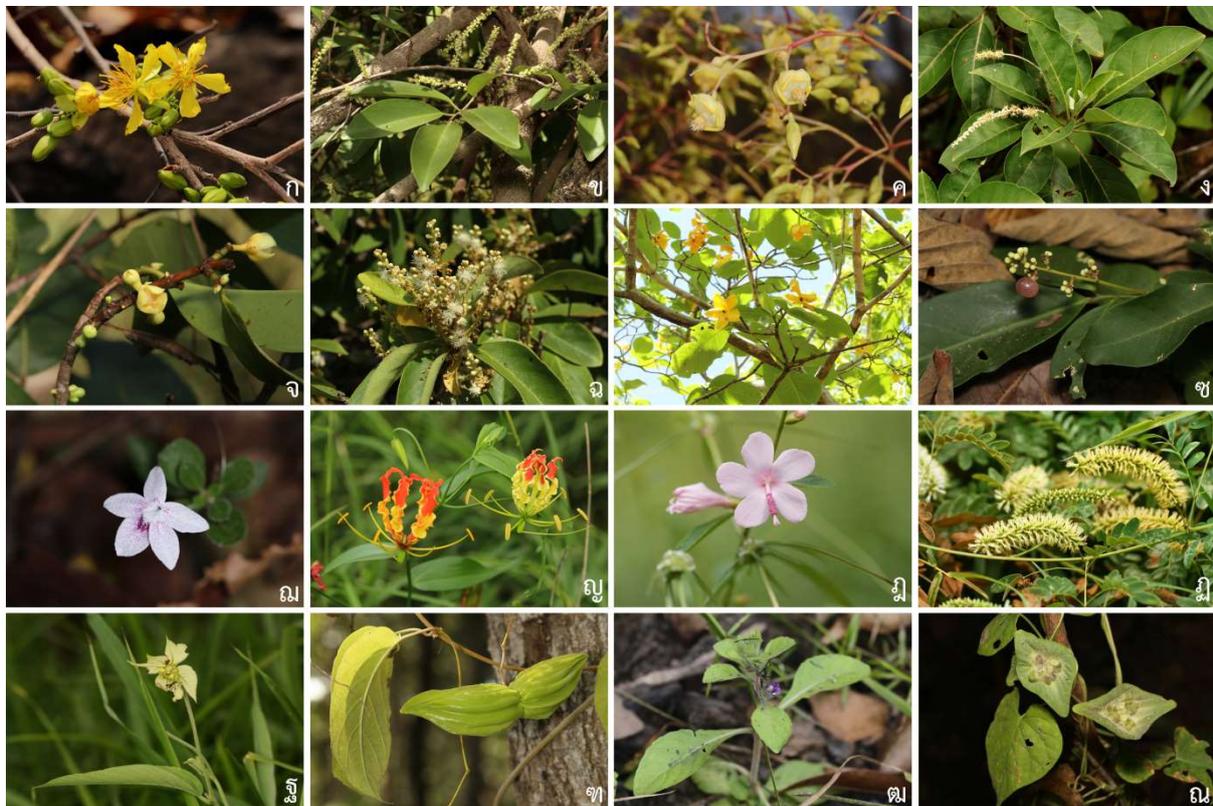
นอกจากนี้ จากการสำรวจพรรณไม้ต้นและไม้พื้นล่างในป่าชุมชนภูประดู่ฯ พบพรรณไม้ที่สามารถพบได้จากทั้ง 2 กลุ่มที่ทำการสำรวจ ได้แก่ กลุ่มไม้ต้น และ กลุ่มไม้พื้นล่าง ที่สามารถสำรวจพบในลักษณะของลูกไม้หรือกล้าไม้ในการเก็บข้อมูล แสดงให้เห็นว่า พรรณไม้ในพื้นที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะอุดมสมบูรณ์และหนาแน่นมากขึ้น เนื่องจากมีกล้าไม้หรือลูกไม้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องเป็นรุ่น ๆ หากพื้นที่ป่าได้รับการดูแลรักษา และอนุรักษ์จากหน่วยงานและชุมชนโดยรอบพื้นที่

เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาพรรณไม้ในป่าประเภทเดียวกันของ วิชัย (2546) และศรีอุตร (2546) ในป่าโคกนาม่อง จังหวัดมหาสารคาม พบไม้ต้น 72 ชนิด ไม้พื้นล่าง 84 ชนิด ตามลำดับ เทียมหทัย (2550) ในป่าโคกไร่ จังหวัดมหาสารคาม พบไม้ต้น 78 ชนิด ไม้พุ่ม 71 ชนิด และไม้พื้นล่าง 40 ชนิด พลชะชัย (2554) ในป่าโคกกุดเสาะ จังหวัดนครพนม พบไม้ต้น 33 ชนิด จตุฎฐาพรและคณะ (2556) ในป่าชุมชนดอนยาง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบพรรณไม้ต้น 60 ชนิด จะเห็นได้ว่า การศึกษานี้มีจำนวนพรรณ

ไม้ที่มีมากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น ความแตกต่างของขนาดพื้นที่ศึกษา รูปแบบที่ใช้ในการศึกษา ลักษณะทางนิเวศวิทยา และความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนพรรณไม้โดยรวม 258 ชนิด พบว่ามีจำนวนพรรณไม้ที่มากกว่าการศึกษาของ ขชทกร (2543) จากป่าวัฒนธรรมบ้านปอพาน จังหวัดมหาสารคาม และ เทียมหทัย (2550) ที่พบพรรณไม้ 101 และ 151 ชนิด ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีจำนวนพรรณไม้ที่มากกว่าการศึกษาในจังหวัดเดียวกันของ เทียมหทัย (2559) จากป่าชุมชนเทศบาลตำบลเมืองใหม่โคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่พบพรรณไม้โดยรวม 197 ชนิด

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ต้นที่มีค่าเท่ากับ 2.9191 และไม้พื้นล่างที่มีค่าเท่ากับ 2.4537 พบว่ามีค่าน้อยกว่าการศึกษาของ เทียมหทัย (2550) มีค่าเท่ากับ 3.2069 และ 3.2033 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า พรรณไม้บางชนิดที่พบในป่าชุมชนภูประดู่ฯ มีการเจริญเติบโตในพื้นที่จำกัด ไม่กระจายในพื้นที่ เช่น พรรณไม้ที่พบใกล้แนวลำธารหรือแหล่งน้ำซับ พรรณไม้ตามแนวหน้าผา เป็นต้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับค่าความสม่ำเสมอในการกระจายตัวของไม้ต้นและไม้พื้นล่างที่มีค่าเท่ากับ 0.6108 และ 0.4627 ซึ่งน้อยกว่าการศึกษาของเทียมหทัย (2550) ที่มีค่าเท่ากับ 0.7361 และ 0.8684 ตามลำดับ

รูปที่ 2 ตัวอย่างพรรณไม้ในป่าชุมชนภูประดู่ฯ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา: ก. ตาลเหลือง (*Ochna integrerrima*) ข. ส้มอ้ออบแอ็บ (*Embelia subcoriacea*) ค. รัง (*Shorea siamensis*) ง. แหนนา (*Terminalia glaucifolia*) จ. ชะมวง (*Garcinia cowa*) ฉ. เหมือดหอม (*Symplocos racemosa*) ช. คำมอกหลวง (*Gardenia sootepensis*) ซ. เขยตาย (*Glycosmis pentaphylla*) ฅ. เข็มใบประดับ (*Pseuderanthemum bracteatum*) ญ. ดอกตึง (*Gloriosa superba*) ฎ. ชีครอก (*Urena lobata*) ฏ. สะบ้าลิง (*Entada glandulosa*) ฐ. กาคาบแก้ว (*Dalechampia falcata*) ท. อ้อยสามสวน (*Myriopteron extensum*) ฒ. หล้ากราบเขียว (*Staurogyne glauca*) ณ. เถาสองสลึง (*Ipomoea pileata*)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความหลากหลายของพืชในป่าชุมชนภูประดู่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา พบพืช 69 วงศ์ 205 สกุล 258 ชนิด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ไม้ต้น จำนวน 43 วงศ์ 96 สกุล 119 ชนิด และไม้พื้นล่าง จำนวน 56 วงศ์ 167 สกุล 201 ชนิด สามารถจำแนกพืชเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ เฟินและพืชใกล้เคียงเฟิน 3 ชนิด พืชเมล็ดเปลือย 1 ชนิด พืชมีดอกใบเลี้ยงคู่ จำนวน 216 ชนิด พืชมีดอกใบเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 38 ชนิด วงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์ Fabaceae จำนวน 47 ชนิด รองลงมาคือ วงศ์ Malvaceae จำนวน 14 ชนิด และวงศ์ Rubiaceae จำนวนวงศ์ละ 13 ชนิด จัดเป็นพืชหายากของไทย 1 ชนิด คือ คำมอกหลวง (*Gardenia sootepensis* Hutch.) พืชหายากของโลก (rare; R) 5 ชนิด ได้แก่ ว่านมหากาฬ (*Gynura pseudochina* (L.) DC. var. *pseudochina*) กระจับปี่ (*Millettia brandisiana* Kurz) สาธร (*Millettia leucantha* Kurz var. *buteoides* (Gagnep.) P.K. LÔc) ปอไทย (*Decaschistia siamensis* Craib) เสม็ดขุน (*Syzygium antisepticum* (Blume) Merr. & L.M. Perry) พืชที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (vulnerable; VU) 3 ชนิด ได้แก่ ปรงป่า (*Cycas siamensis* Miq.) กวาวเครือขาว (*Pueraria candollei* Wall. ex Benth. var. *mirifica* (Airy Shaw & Suvat.) Niyomdham) โสนหิน (*Sauropus pulchellus* Airy Shaw) พืชที่ใกล้สูญคุกคาม (near threatened; NT) 1 ชนิด คือ ถั่วแปบช้าง (*Afgekia sericea* Craib) (สำนักงานหอพรรณไม้, 2551; Forest Herbarium, 2017)

ทั้งนี้ แปลงตัวอย่างที่มีจำนวนต้นและจำนวนชนิดของพืชน้อย มักอยู่ตามแนวแหล่งน้ำซับ หรือบริเวณที่มีโชดหินมาก ส่วนแปลงตัวอย่างที่มีจำนวนต้นและจำนวนชนิดของพืชมาก มักเป็นพื้นที่ราบ มีโชดหินอยู่ในพื้นที่น้อย อย่างไรก็ตาม ขนาดและความสูงของลำต้นพืชจะน้อยกว่ากลุ่มพืชที่อยู่ตามแหล่งน้ำ มีการใช้ประโยชน์จากป่าในด้านพืชอาหาร ได้แก่ ผักหวานป่า (*Melientha suavis* Pierre) ตั้ว (*Cratoxylum formosum* (Jacq.) Benth. & Hook.f. ex Dyer subsp. *formosum*) อีรอก (*Amorphophallus* sp.) กระจับปี่ (*Curcuma* spp.) ส้มอ๊อบแอ๊บ (*Cissus hastata* Miq.) ไล้ต้น (*Amphineurion marginatum* (Roxb.) D.J. Middleton) กระจับปี่ (*Careya arborea* Roxb.) ไช้หิน (*Droogmansia godefroyana* (Kurz) Schindl.) เปราะป่า (*Kaempferia marginata* Carey ex

Roscoe) และผลผลิตจากป่า ได้แก่ เห็ดชนิดต่าง ๆ พรรณไม้อื่นที่ไม่อยู่ในกลุ่มพืชที่ทำการศึกษาหรือไม่อยู่ในพื้นที่วางแปลงตัวอย่าง อาทิเช่น ตามแนวชายขอบของป่า ตามเส้นทางน้ำไหล แต่สามารถพบเห็นได้ในพื้นที่บางบริเวณ ได้แก่ กล้วยไม้อิงอาศัยชนิดต่าง ๆ อาทิเช่น เอื้องเขาแกะ (*Rhynchostylis* sp.) เอื้องกุหลาบ (*Aerides* sp.) สกุลสิงโต (*Bulbophyllum* sp.) เป็นต้น ไม้กาฝาก เช่น กาฝากมะม่วง (*Dendrophthoe pentandra* (L.) Miq.) สังกวาลพระอินทร์ (*Cassytha filiformis* L.) และกาฝากไม้ฉาก (*Scurrula gracilifolia* (Schult.) Danser) ไม้เกาะเลื้อย เช่น หัวใจทศกัณฐ์ (*Hoya kerrii* Craib) ซึ่งพบอาศัยอยู่กับไม้ต้นในพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ ยังพบพรรณไม้ที่เริ่มพบเห็นได้ยากเนื่องจากประชากรในธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง บางชนิดจัดอยู่ในพืชที่ยังไม่ถูกคุกคาม (least concerned; LC) เช่น กระจับปี่น้ำ (*Isoetes coromandeliana* L.f.) และผักปลาบช้าง (*Floscopa scandens* Lour.) (IUCN Red List, 2019) บางชนิดจัดเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (critically endangered; CR) เช่น กากหมากรุก (*Balanophora fungosa* J.R. Forst. & G. Forst.) (IUCN Red List, 2007) แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ป่าแห่งนี้ควรได้รับการจัดการด้านการอนุรักษ์ที่ถูกต้องและเข้มงวดในการเฝ้าระวังดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ สร้างสื่อเพื่อการเรียนรู้ และป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากร เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของชุมชนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัย ในการช่วยเก็บข้อมูลภาคสนาม คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สำหรับการสนับสนุนด้านวัสดุ-อุปกรณ์ และการอำนวยความสะดวก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำหรับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2561

เอกสารอ้างอิง

- กองกานดา ชยามฤต. (2545). คู่มือจำแนกพรรณไม้ (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545). กรุงเทพฯ: ประชาชน. 232 หน้า.
- กองกานดา ชยามฤต. (2548). ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์. 113 หน้า.
- กองกานดา ชยามฤต. (2550). ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้ 2. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์. 88 หน้า.
- กองกานดา ชยามฤต. (2551). ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้ 3. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์. 90 หน้า.

- ขทากร ศรีอาจ (2543). การศึกษาความหลากหลายชนิดของพรรณไม้ในป่าวัฒนธรรมบ้านปอพาน อำเภอดอนตูม จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จตุฎฐาพร เพชรพรหม, ปัญญา หมั่นเก็บ, และธำรงค์ เมฆโหรา. (2556). ความหลากหลายของพืชพรรณ การใช้ประโยชน์และมูลค่าทางเศรษฐกิจจากป่าชุมชนดอนยาง ตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 31(2): 37-46.
- ดอกรัก มารอด. (2554). เทคนิคการสู่มตัวอย่างและการวิเคราะห์สังคัมพืช. แหล่งข้อมูล : <http://bioff.forest.ku.ac.th/main/?p=603> ค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561.
- เทียมหทัย ชูพันธ์ (2550). ความหลากหลายชนิดของพรรณพืชและพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในป่าโคกไร่ อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 26(2): 150-157.
- เทียมหทัย ชูพันธ์ (2559). ความหลากหลายของพรรณพืชในป่าชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ เทศบาลตำบลเมืองใหม่โคกกรวด อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา. วารสารพฤกษศาสตร์ไทย 8(2): 213-229.
- ธวัชชัย สันติสุข. (2555). ป่าของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 124 หน้า.
- นิภาพรณ เจนสันติกุล. (2558). การจัดการน้ำท่วม ปี 2553-2554 : ปัญหาและอุปสรรค. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 34(5): 61-68.
- พละชัย พรหมจันทร์. (2554). การศึกษาความหลากหลายและการใช้ประโยชน์ของพรรณไม้ยืนต้นในโครงการพระราชดำริพัฒนาป่าโคกกุดเลาะ จังหวัดนครพนม. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรรษยา เชื้อจันทิก ดุษฎี อายุวัฒน์ และยรรยง อินทร์ม่วง (2557). การปรับตัวของเกษตรกรจากอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง. รายงานการประชุมวิชาการการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น: 127-136.
- วิชัย ประพฤตินอก (2546). ความหลากหลายของพรรณไม้ในป่าโคกนาม่อง ตำบลหนองไฮ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีอุตร ล้านสาวงษ์ (2546). การศึกษาพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้พื้นล่างในพื้นที่โคกนาม่อง ตำบลหนองไฮ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้. (2559). ป่าชุมชนภูประดู่เฉลิมพระเกียรติ. ข้อมูลสารสนเทศ กรมป่าไม้, แหล่งข้อมูล : http://forestinfo.forest.go.th/fCom_detail.aspx?id=1470 ค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561.
- สำนักงานหอพรรณไม้. (2551). พืชหายากในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 230 หน้า.
- สำนักงานหอพรรณไม้. (2557). ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2557). กรุงเทพฯ: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 828 หน้า.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย และปณิธาน แก้วดวงเทียน. (2547). ไม้ป่าขึ้นต้นของไทย 1. กรุงเทพฯ: เอช เอ็น กรุ๊ป. 652 หน้า.
- IUCN Red list (2007). The 2007 Red List of Threatened Fauna and Flora of Sri Lanka. Colombo: The World Conservation Union (IUCN). p. 166.
- IUCN Red list (2019). *Isoetes coromandelina*. Retrieved from : <https://www.iucnredlist.org/species/168987/6558635>. 16 June 2019.
- Krebs, C. J. (1985). Ecology: The Experimental Analysis of Distribution and Abundance. New York: Harper and Row. p. 816.
- Forest Herbarium. (2017). Threatened plants in Thailand. Bangkok. Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. p. 224.

